

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

Qvæst. Vltima. De primis & secundis intentionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

se vnam, quam causā creatā solent referri ad effectus per relationem realem, & quam actio solet habere correlationem passionis, ergo quemadmodum est hoc ultimo intellectus habet fundamentum vrgens ad formandas relationes rationis creatoris, & cogniti, etiam habebit simile fundamentum ad formandas chimeras.

Ad secundam autem rationem ipsius dico tam determinari intellectum ad faciendum chimerā hanc, vel illam, quando eam facit ex his, aut illis partibus, quam ad faciendam vnam relationem rationis præ alia, nec posse ipsum pro libito, quam voluerit, chimeram facere, magis quam quam voluerit relationem, id quod ex dictis & natura potentia intellectus est manifestum.

Idem Maffius postea pag. 247. asserit explicationem eiusdem diuisionis, quam dedi n. 102. ineptam & contrariā rei de qua loquimur; quia inquit nihil absurdius dici poterat, quam difficultatem intelligendi quasdam reales denominationes esse fundamentū cogitandi entia rationis, quia maior difficultas incurritur dū volumus statum ac conditionem assequi quorundā entium prohibitorum, seu chymericorum, quam relationum rationis, quæ non sunt mera figmenta, ista .n. sunt entia rationis determinatæ naturæ, ac proinde facilius cognitionis; illa vero nō sunt determinatæ ac certæ naturæ; ergo iuxta meam explicationem figmenta haberent maius fundamentum, quam relationes rationis, quæ non sunt entia chymerica. Tum quia fundamentum ducit in cognitionem entis rationis, difficultas vero potius impedit intellectum.

Ad hunc discursum Respondeo ex eo videri quod Maffius me non intellexerit: nam in eo nihil dicitur contra meam doctrinam; neque .n. asserui difficultatem intelligendi entia rationis esse fundamentū ea fingendi, sed difficultatē potius intelligendi quasdam denominationes reales quæ sunt à parte rei, quas expressi sufficenter esse extrinsecas, & illas quæ proueniunt ex negationibus & priuationibus, in hoc vero discursu vrgetur quod maior sit difficultas intelligendi chimeras, quam entia rationis fundata, vnde penitus ruit totus Maffij discursus.

Contra quem vltius facit quod maledicat difficultus esse intelligere naturam chimeræ, quam relationum rationis, & entia chymerica non esse determinatæ naturæ, sicut sunt entia rationis fundata, & quod etiam male videatur supponere quod ipsamet relationes rationis non sunt etiam entia chymerica.

QVÆSTIO VLTIMA.

De primis & secundis intentionibus.

103. *Non aliam fere* ob causam hic agere visum erat de ente rationis, quam vt intellecta eius natura facilius esset scire, vtrum secundæ intentiones, de quibus secundum omnes fere Logica agit, sint entia rationis, nec ne, vt vel sic cognosci possit an Logica habeat pro obiecto entia rationis, de quo postea.

Quid est intentio.

Quid intentio formalis. Quid obiectiua.

Notandum autem, intentionem proprie loquendo esse actum, quo potentia tendit in obiectum, vnde non ad intellectum tantummodo, nec etiam ad voluntatem spectat, sed ad alias potentias vitales; hic tamen agimus de ipsa, vt pertinet ad intellectum; & diuiditur vt sic, in intentionem formalem, quæ est ipsemet actus, quo tendit in obiectum suum, ac intentionem obiectiuam, quæ est obiectum istius actus, v.g. quando intellectus intelligit hominem, actus, quo intelligit ipsum, est intentio formalis; & ipse homo est intentio obiectiua. Vtraque autem ex his intentionibus, hoc est, tam intentio formalis, quam obiectiua, diuiditur in intentionem primam, & intentionem secundam: & modo examinamus quid sit intentio prima, & quid secunda.

Quia vero varij sunt modi explicandi has intentiones, quos proximum esset specialiter examinare, & non admodum vtile, cum controuersia tandem sit de nomine, quid nobis dicendum videtur, & tyronum captui magis accommodatum proponemus: pro quo.

104. *Notandum vltius* aliqua prædicata conuenire rebus secundum se & independentem à cognitione comparatiua intellectus, vt conuenit homini esse animal,

esse risibile, esse album, esse visum, & esse etiam cognitū cognitione simplici, nō comparatiua. Rursus aliqua alia conueniunt rei pro vt dicit ordinem ad cognitionem comparatiua intellectus, vt conuenit homini esse prædicatum, esse subiectum, esse prædicabile, esse speciem, & similia. Ex his autem prædicatis priora merito vocari possunt prima in comparatione ad posteriora, quia possunt res cognosci secundum priora illa prædicata, quauis non cognoscantur secundum posteriora: vt v.g. possum cognoscere hominem esse animal; esse visum, esse cognitum, sine eo quod cognoscā ipsum esse prædicatū aut prædicabile formaliter: sed non potest quis cognoscere aliquid secundum posteriora prædicata, quin cognoscatur ipsum secundum priora, v.g. nō possum cognoscere hominē esse prædicabile de Petro, quin cognoscā Petrum esse hominē, nec possum cognoscere animal esse genus seu prædicabile de diuersis speciebus, quin cognoscā hominē esse animal, & brutum esse animal, seu quin cognoscā animal inexistere bruto, & homini, aut aliis rebus diuersæ speciei. Itaque illa prædicata, quæ conueniunt rei independentem à cognitione comparatiua, sunt & dicuntur intentiones obiectiue primæ: illa verò, quæ conueniunt ipsi dependentem à tali cognitione, sunt intentiones obiectiue secundæ. Et hinc patet quod cognitiones illæ, quibus cognoscuntur priora prædicata, sint intentiones formales primæ; & cognitiones illæ, quibus cognoscuntur illa posteriora prædicata conuenire rei, sint intentiones formales secundæ.

105. *Ex his facile erit* cognoscere quid terminus prime intentionis, & quid terminus secundæ intentionis. Terminus .n. primæ intentionis, si capiatur pro voce significatiua, vt cōmuniis accipitur, est vox imposita ad significandum intentionē primam siue formalem, siue obiectiuam, vt vox *homo* significat naturam humanam, quæ conuenit Petro independentem à cognitione intellectus comparatiua, & propterea est intentio obiectiua prima; aut cognitionem naturæ humanæ, quæ est intentio formalis prima. Terminus verò secundæ intentionis est vox imposita ad significandam prædicatā, quæ conueniunt rei dependentem à cognitione comparatiua intellectus, vt nomen *species*, quæ est imposita ad significandū prædicabilitatem rei de pluribus speciebus, quæ prædicabilitas non competit rei nisi dependentem à cognitione comparatiua intellectus: pro quo vltius intelligendo.

Quid intentio prima & secunda.

106. *Notandum tercio* duplicem esse cognitionem intellectus, vnam simplicem, qua considerat aliquid secundum se non comparando illud ad aliud, vt quando apprehendit aliquis hominem non apprehendendo, nec iudicando ipsum in aliquo, nec aliquid in ipso. Alia cognitio intellectus est comparatiua, vt illa, quia apprehenditur, aut iudicatur aliquid in aliquo, v.g. illa, quia apprehenditur Petrus esse homo, aut paries esse albus: quæcumque ergo prædicata conueniunt rei per ordinē ad huiusmodi cognitionem comparatiua, sunt intentiones obiectiue secundæ, & termini significantes illa, sunt termini secundæ intentionis; quæcumque vero conueniunt rei independentem ab huiusmodi cognitione, sunt intentiones obiectiue, & termini significantes illa sunt termini primæ intentionis.

Quid terminus primæ intentionis. Quid secundæ.

Ex his colligendum quid sit res aliqua primò intentionaliter accepta, & secundò intentionaliter accepta, quorum terminorum frequens est vsus, præsertim apud antiquos. Res enim primò intentionaliter accepta est res, secundum quod dicit prædicata illa, quæ sunt primæ intentiones, & res secundo intentionaliter accepta est res, secundum quod subest prædicatis, quæ sunt secundæ intentiones.

CONCLUSIO

107. *Nec prima nec secunda intentio formalis aut obiectiua dicitur necessariò ens rationis formaliter.* Hæc est communior apud recentiores & omnes qui putant ad denominationes extrinsecas non necessariò resultare entia rationis. Prima autem pars de intentione formali tam prima quam secunda est omnium, & certa quia illæ intentiones sunt actus intellectus, quibus tendit vere & realiter in obiecta à se intellecta, qui actus sine dubio sunt

Nec prima nec secunda intentio dicitur necessario ens rationis.

sunt entia realissima. Secunda pars, de qua sola esse potest cōtrouersia, nimirum quod intentio obiectiua nec prima, nec secunda dicat necessariò ens rationis formaliter, patet, quia si aliqua ex illis esset aut includeret ens rationis, potissimum intentio obiectiua secunda, vt omnes fatentur: sed illa non est nec dicit necessariò ens rationis, ergo. Probatur minor, quia si aliqua intentio obiectiua secunda diceret ens rationis, maxime esse genus, vel esse speciem, sed hæc nō, ergo. Probatur minor, quia esse genus nihil aliud est, quam vel esse prædicabile, vel esse prædicatū de pluribus speciebus; & esse specie nihil aliud est quam esse prædicabile vel prædicatū nō necessariò dicit aliud quam denominationem extrinsecā, desumptā ab actu intellectus quo iudicatur aliquid de alio; & esse prædicabile nō est aliud, quam aptitudo rei ad recipiendam talem denominationem: sed ex dictis constat huiusmodi denominationem extrinsecam esse quid reale, & nullo modo necessariò sequi ad ipsam aliquid rationis, & hoc supposito certū est quod illa aptitudo non sit, nec dicat aliquid rationis, tū quia sequitur rem nullo intellectu cōsiderante, tū quia eatenus esset, aut includeret quidpiā rationis, quatenus illa denominatio extrinseca esset, aut includeret quidpiā rationis.

Quæ probatio supposita sententia præmissa denominationibus extrinsecis est euident, vnde est necessaria alia probatio.

108. Dixi autem quod nō necessariò sit aut dicat intentio secunda aut prima obiectiua ens rationis, quia potest aliquando contingere vt intentio prima obiectiua sit ens rationis, nā ipsamet entia rationis sicut possunt concipi ab intellectu, ita possunt habere rationem intentionis obiectiua: & præterea, quod magis facit ad propositū, potest aliquis si velit considerare denominationem, quæ vere & realiter est extrinseca, per modū denominationis intrinsecæ, & vt sic erit ens rationis: vnde intentio obiectiua prædicati considerata per modū alicuius formæ intrinsecæ repetit in re, quæ dicitur esse prædicatū, erit ens rationis, & aptitudo etiam rei ad hoc, vt possit recipere talem formam rationis, erit etiam ens rationis, quia reuera non est vt talis aptitudo, sicut reuera non est tale ens rationis, nisi in intellectu. Et sane in hoc sensu possent commode intelligi authores, qui dicunt intentiones secundas esse entia rationis, quia considerant illas intentiones secundas modo iam dicto, & ex illis aliqui existimant eas non posse considerari alio modo. At quamuis sic considerari possint, tamen reuera non necessariò sic considerantur.

Contra hanc conclusionem non sunt vllæ obiectiōnes, nisi quæ facile solui possunt ex dictis quæst. 4.

109. Pro maiori autem complemento aduertendum est ipsas secundas intentiones posse habere rationem intentionis primæ, & subsistere intentionibus aliis secundis: nam si consideretur prædicabilitas, qua constituitur genus, & quæ est secunda intentio, vel ratio cōstitutiua secundæ intentionis, secundum quod est constitutum generis, aut secundum quod conuenit cum alia prædicabilitate, aut secundum quod dicit formaliter ens rationis aut denominationem extrinsecam, quia omnia hæc prædicata conueniunt ipsi secundum se, & independenter ab vlla operatione intellectus, per quam considerantur ipsi competere, propterea illa omnia prædicata habent rationem primæ intentionis, quamuis sint prædicata conuenientia secundæ intentioni; si vero consideretur eadem ipsa prædicabilitas, vt est prædicabile, aut subiicibile aut definibile per aliam prædicabilitatem, tum habet rationem secundæ intentionis, & illa alia prædicabilitas & subiicibilitas sunt prædicata secundæ intentionis competentia priori prædicabilitati: vnde illa prima prædicabilitas, quæ constituitur animal in esse generis, licet sit secunda intentio respectu animalis, quia non competit animali nisi per ordinem ad actum comparatum intellectus; habet tamen rationem primæ intentionis, quatenus comparatur ad aliam prædicabilitatem, quæ ipsamet competit per ordinem ad alium actum comparatum intellectus, quo

ipsamet possit prædicari, de quo tamen postea.

A D D I T I O.

Mastrius disp. 2. Met. asserit meum modum explicandi secundas intentiones in hac quæstione, nō esse Scoticum, nec verum, aut idoneum. Primum probat, quia est adeo clarū in schola Scotistarum, & Thomistarum quod secundæ intentiones formaliter sumptæ sunt entia rationis, vt nemo vnquam de hoc dubitauerit, & hinc vtraque schola in hoc conuenit quod Logica sit scientia rationalis, non realis. Probat secundum quia si omnia prædicata, quæ conueniunt per ordinem ad cognitionem comparatiuam sint secundæ intentiones quando aliquis dicit vnum albū esse simile alteri, Franciscum esse Patrem, Paulum filium, ignem causam caloris, hæc omnia erunt prædicata secundæ intentionis, quia conueniunt rei per ordinem ad cognitionem comparatiuam; paries enim dicitur similis alteri, quia vnus alteri cōparatur in albedine, & esse causam vel effectum, Patrē vel filium, sunt prædicata rebus conuenientia per ordinem ad cognitionem comparatiuam: nō enim sunt conceptibilia per cognitionem simplicem & absolutā: nō ergo bene explicantur per hoc secundæ intentiones.

Ad primum ex his Respondeo Scotum nunquam dixisse quod secundæ intentiones Logicæ necessariò dicant ens rationis. Quomodo autem Scotus explicari possit dum dicit secundas intentiones esse formaliter entia rationis, & quo sensu Logica hoc non obstat sit scientia rationalis, & esset etiam quamuis entia rationis essent impossibilia docui supra q. 4.

Ad secundum nego sequelam cum sua probatione; nam certe quamuis nullus esset intellectus possibilis nec vllus etiam consequenter actus comparatiuus, adhuc vnum album esset simile alteri, & Paulus posset esse Pater, Petrus filius, & ignis causa caloris; & quamuis non conciperentur nisi per comparationem comparatiuam, de quo non curo, tamen non conueniunt rebus per ordinem ad talem cognitionem, quasi non conuenirent, nisi esset possibilis talis cognitio.

Probat deinde n. 254. quod secunda intentio obiectiua sit ens rationis ex discrimine quod secundum omnes est inter primam & secundam intentionem, quia scilicet prima ideo dicitur prima, & alia secunda quia cū obiectū cōsiderari posset in duplici statu, primo secundū quod est in se, & secundū attributa ipsi cōuenientia ex natura rei, secundo vt est in apprehensione, & secundū attributa ipsi conuenientia ex intellectus attributione, qui status posterior ex illo, merito cognitio, quæ exprimit ipsū in primo statu dicitur prima, & quæ illud exprimit sub posteriori statu dicitur secunda, & cōsequenter, quæ talem conceptionem terminant, entia rationis erunt.

Respondeo negando quod quæ terminant conceptionem qua concipitur res, vt res est in apprehensione & secundum attributa ipsi cōuenientia ex attributione intellectus sint entia rationis; & quamuis etiam essent, nego id vllō modo sequi ex præmissis à Mastrio, vt credo ipsummet concessurum cum considerauerit attentius suam discursum.

Deinde codē n. 5. neg. ratio: asserit rationem meā non esse alicuius momenti, quia neganda est minor vtriusq; mei discursus, quia aio quod esse subiectum & esse prædicatum sufficiēter explicari possit per denominationem extrinsecam; quia inquit per talē denominationem bene concipimus illa duo obiecta referri ad intellectum per terminationem simplicem iudicij eius, sed nō concipiuntur referri inter se nisi quousq; denominationes subiecti & prædicati concipiuntur per modū relationū mutuarum; tum quia, quando etiam concederetur illos terminos explicari bene per extrinsecas denominationes, tamen vt sic concepti non adhuc dici possunt termini secundæ intentionis, nisi quousq; denominationes illæ per modum relationum rationis concipiantur. Tandem ait esse falsum quod prædicabilitas vniuersalis nō dicat quid rationis, quia licet aptitudo remota naturæ cōtinnis sit quid reale; tamen aptitudo proxima super quam fundatur prædicabilitas vniuersalis, est ratio, quia est

E aptitudo

Secunda
intentio
potest
habere
rationem
primam

aptitudo ad essendum in multis simul & coniunctim, exorta ex indifferentia positiva quam natura communis non obtinet nisi per opus intellectus facientis vniuersale

Ad hac dico non posse negari ab intelligente terminos minores illam meam: & quod opponit Mastrius non haberet apparentiam, nempe per denominationem extrinsecam non posse concipi prædicatum referri ad subiectum, nisi concipiatur illa denominatio per modum relationis rationis; nam certe quando intellectus iudicat parietem v. g. esse album, dicendo interius paries est albus, prædicat albedinem de pariete, nec per illum actum facit vllum ens rationis: sed eo ipso albedo est prædicata de pariete, & paries est subiectum, hoc est illud de quo prædicat, vel dicit albedinem: ergo per illum ipsum actum habetur denominatio prædicati in albedine, & subiecti in pariete, & consequenter per denominationem extrinsecam desumptam ab illo actu paries habet esse obiectum, & albedo in concreto prædicatum, sed hoc supposito qui consideraret, aut conciperet, quod daretur talis actus in intellectu, conciperet parietem esse subiectum, & album esse prædicatum, quamuis nullum ens rationis conciperet, nec esset tale ens vllum possibile, nec est necesse ut referantur illa duo extrema ad inuicem alio modo quam quatenus vnum est subiectum de quo aliud dicitur, & alterum est prædicatum quod de alio dicitur. Vnde quamuis possit fingi quod haberent aliam aliquam relationem ad inuicem à qua haberent illas denominationes, & si id fingeretur, fieret ens rationis; tamen hoc non est necessarium; sed sufficit ad hoc ut intelligatur vnum esse subiectum, & alterum prædicatum, quod concipiatur actus ille, quo vnum dicitur de alio; quod sane videtur mihi euidens. Per quod patet ad primam rationem.

Ad secundum dico quod ex suppositione iam probata, quod illi termini prædicatum, & subiectum possint explicari per denominationes extrinsecas, ea ut sic concepta esse terminos secundæ intentionis, quia per huiusmodi terminos intelligunt omnes, subiectum prædicatum, genus, speciem & similia, quæ habent esse talia per denominationem extrinsecam, & his conueniunt regulæ omnes quæ dantur de prædicatione terminorum secundæ intentionis.

Ad tertium denique: Respondeo negando aptitudinem proximam naturæ vniuersalis necessario haberi ab ente rationis; nam eo ipso quo quis concipit naturam hominis, & præterea Petri & Pauli, illa natura erit proxime apta, ut prædicetur de illis. Et quævis natura haberet indifferentiam positivam per operationem intellectus, non sequitur quod illa indifferentia sit ens rationis, sicut nec ex eo quod res habet esse cognita ab operatione intellectus, sequitur quod esse cognitum sit necessario ens rationis, quia ut dixi sæpe, habet esse cognitum per denominationem extrinsecam desumptam à cognitione qua cognoscitur, seu ex eo quod terminet talem cognitionem, neque prorsus ut sit, aut dicatur cognita, requiritur fabricatio vllius entis rationis, quia posset illa denominatio haberi, quamuis esset impossibile facere ens rationis.

DISPUTATIO II.

De Natura Logicæ seu Dialecticæ.

IAM vulgare est, hæc duo nomina; *Logicam* scilicet ac *Dialecticam* à Græcis ad nos peruenisse, & *Logicam* quidem derivari à nomine Græco λόγος, quod significat sermonem, seu rationem; *Dialecticam* verò à verbo Græco διαλέγεσθαι, quod significat quandoque probabiliter disserere, quandoque sermocinari, seu disputare. Et quamuis non constet inter autores, quid his nominibus intellexerit Philosophus, quibusdam dicentibus, quod per *Logicam* intellexerit illam partem, quæ agit de demonstratione, in libris posteriorum comprehensam; & per *Dialecticam*

illam alteram partem, quæ de syllogismo Topico octo libris Topicorum diffusè traditur, aliis verò contra asserentibus nunquam eum nomine *Logicæ* substantiæ, sed adiectiue tantum vsum fuisse, nomine verò *Dialecticæ*, licet communiter partem Topicam significare solitus sit, quandoque tamen illam partem, quæ versatur circa syllogismum ut sic, significasse: Communis tamen iam vsum tenet totam artem disserendi, seu ratiocinandi utroque nomine appellari, cui quidem vsum utriusque nominis etymologia optime accommodari potest, iuxta quæ *Logica* idem est ac ars seu facultas rationalis, seu ratiocinandi, *Dialectica* verò idem ac ars seu facultas discurrendi seu disserendi, hoc est ex notis ignotum sine erroris periculo deducendi: quod certe toti huic disciplinæ, de qua modo sermonem instituimus, quoad omnem eius partem congruit, cum nulla sit eius pars, quæ ad hoc non conducatur.

QVÆSTIO I.

Quod sit obiectum scientiæ ut sic tam materiale quam formale.

NON potest vlla cognitio explicari nisi per ordinem ad obiectum, quod cognoscitur per ipsam; unde cum *Logica*, cognitio quædam sit, ut explicemus naturam eius, necessarium est ostendere circa quod obiectum versatur; quia vero eadem est via cognoscendi quid sit obiectum *Logicæ* ac cæterarum scientiarum, placuit hanc questionem proponere de obiecto scientiæ ut sic, ut resolutio communis communi modo tractetur, circa quod

Notandum primo, scientiam quamlibet duplex habere obiectum, vnum in complexum, complexum alterum. Obiectum complexum est propositio obiectiua, quæ per scientiam cognoscitur; obiectum vero incomplexum est subiectum istius propositionis v. g. cognitionis seu scientiæ, qua cognoscitur hominem esse risibilem, obiectum complexum est tota illa propositio obiectiua: *homo est risibilis*; obiectum autem incomplexum est *homo*, qui est subiectum istius propositionis. In præsentiarum autem non agimus de obiecto complexo, sed de incomplexo, quod variis nominibus appellari solet ob diuersas rationes; nam vocatur *obiectum* scientiæ, quia ipsi obicitur seu proponitur; vocatur *subiectum* scientiæ, non quod scientia in ipso tanquam in subiecto inhæreat, aut de eo tanquam de subiecto prædicetur, sed quod de eo tanquam de subiecto alicuius prædicati scientia cognoscat illud prædicatum; vocatur *materia circa quam*, quia scientia circa ipsam versatur considerando naturam ac proprietates eius.

2. Notandum secundo, de eadē omnino re seu de eodem obiecto incomplexo posse haberi diuersas species scientiæ & cognitiones, potest enim de homine sciri seu cognosci per Metaphysicam quod sit vnum, verum, bonum, & substantia; per Physicam quod sit mobilis; per medicinam quod sit sanabilis; per Theologiam quod sit ordinatus ad vitam æternam; per Logicam quod sit species prædicabilis. Imo de eodem obiecto incomplexo potest idem prædicatum cognosci per diuersas species scientiæ seu cognitiones, nam potest de homine cognosci à priori quod sit risibile ex eo quod sit rationale, & etiā à posteriori ex eo quod rideat; scientia autem à posteriori distinguitur specie à scientia à priori. Vnde cum scientiæ, ut communiter supponitur, specificentur ab obiectis, hoc est cum cognoscatur quod habeant diuersas essentias ex eo quod versentur circa talia vel talia obiecta, sequitur necessarium assignandas esse plures rationes, secundum quas diuersæ scientiæ de eodem obiecto haberi possent, nam si secundum eandem rationem versarentur circa ipsum, ex obiecto non posset desumi distinctio, aut specificatio eorum, ut patet.

Notandum tertio, non tantum queri hic de obiecto scientiæ proprie loquendo, quæ est cognitio discursiua, sed de obiecto etiam scientiæ, loquendo late quatenus comprehendit quamcumque cognitionem, siue discursiua sit, siue non.

3. Quidam satis doctus Scotista recentior asserit, obiectum formale scientiæ esse obiectum illud, ad quod cætera

Quid obiectum complexum scientiæ? Quod incomplexum.

Varia nomina obiecti incomplexi.

De eodem obiecto incomplexo variæ species scientiæ haberi possunt.

Scientia cuiuslibet Scotistæ de obiecto formali.